

Είδη ταινιών

Υπάρχουν πολλά είδη ταινιών και διάφορες κατηγοριοποιήσεις, π.χ. κωμωδία-μπουρλέσκ, γουέστερν, μιούζικαλ, φιλμ νουάρ (μαύρη ταινία), αστυνομική ταινία, ταινία επιστημονικής φαντασίας ή γενικότερα του φανταστικού, ταινία περιπέτειας, θρίλερ, πολιτική/κοινωνική ταινία, πολεμική, πρωτοποριακή ταινία (avant-garde), ταινία με κινούμενα σχέδια (animation) κ.ά.

Ασκήσεις

1. Οι ταινίες φαντασίας φαίνεται ότι έχουν μεγάλη απήχηση στο κοινό. Διαβάστε το άρθρο [Πετώντας με τα φτερά του Χόμπιτ](#) που αναφέρεται σε σύγχρονη επιστημονική έρευνα σχετικά με το θέμα.
 - Πώς ερμηνεύει το φαινόμενο η Λίζα Τσαλίκη, υπεύθυνη της έρευνας για την Ελλάδα, και κάποιοι από τους συμμετέχοντες στην έρευνα;
 - Ποια είναι η δική σας γνώμη για τις ταινίες φαντασίας; Πώς ερμηνεύετε τη μεγάλη επιτυχία που είχαν ταινίες όπως *Ο Άρχοντας των δαχτυλιδιών* (2004), που βασίστηκε στο ομώνυμο έργο του Τόλκιν, ή η σειρά ταινιών με την ιστορία του *Χάρυ Πότερ*, που βασίστηκαν στο έργο της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ;

2. Οργάνωση project «Κινηματογραφικές Ταινίες»:

Να επιλέξετε ως ομάδα κάποιο είδος ταινιών που σας ενδιαφέρει, προκειμένου να ερευνήσετε το θέμα σε βάθος και να κάνετε μια παρουσίαση σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο. Στην παρουσίασή σας καλό θα ήταν να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για την εξέλιξη του είδους μέσα στον χρόνο, για την απήχηση που έχει στο κοινό, για την οικονομική, τεχνική και αισθητική διάσταση των ταινιών.

Σκόπιμο είναι, επίσης, να αναφερθείτε σε συγκεκριμένα παραδείγματα ταινιών που τα θεωρείτε αντιπροσωπευτικά για

το είδος. Με βάση την προφορική παρουσίαση, μπορείτε να προχωρήσετε και στη γραφή ενός σχετικού άρθρου για την ιστοσελίδα του σχολείου σας.

3. Να διαβάσετε το κείμενο [Η ποίηση του κινηματογράφου](#) στο οποίο ο Ο.

Ελύτης (το 1938) αναγνωρίζει τη δύναμη της τέχνης του κινηματογράφου να *εκφράζει πλούσια, βαθιά, συνθετικά και πολύτροπα την πλούσια, βαθιά πυρετική, ριψοκίνδυνη, αντιφατική και πολύτροπη εποχή που τον γέννησε*. Ο Ελύτης αναφέρεται ειδικότερα στη σχέση του κινηματογράφου με την τότε σύγχρονη ποίηση και φέρνει σαν παράδειγμα το έργο του Γουόλτ Ντίσνεϊ το οποίο περιγράφει με ποιητικό τρόπο και εγκωμιάζει με θαυμασμό.

- Να εντοπίσετε τα μέρη του κειμένου στα οποία ο Ελύτης τεκμηριώνει την άποψή του για τη στενή σχέση του έργου του Ντίσνεϊ με την υπερρεαλιστική ποίηση.
- Να συζητήσετε, με βάση την εμπειρία σας, σχετικά με τα έργα του Ντίσνεϊ, λαμβάνοντας υπόψη και το παρακάτω απόσπασμα από το κείμενο του Ελύτη: *Πτυχές λησμονημένων ονείρων, αφελείς τρόμοι παιδικών ηλικιών, φαντασιώσεις στιγμών της μοναξιάς, μορφές μυστικών παραμυθιών, χτυπητοί παραλογισμοί δυνατών συγκινήσεων, ξυπνούν μέσα από τα άδυστα της ψυχής μας και ορθώνονται θλιβερά ή χαρούμενα στο άγγιγμα της μπαγκέτας του μάγου Ντίσνεϊ*.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω σχόλια του Ελύτη, να παρακολουθήσετε ένα από τα καρτούν Silly Symphony, π.χ. το [Έλμερ, το ελεφαντάκι](#) και να συζητήσετε τις εντυπώσεις σας: *Τα καρτούν Σίλλυ Σύμφωνου/Silly Symphony δημιουργήθηκαν από μια σειρά τολμηρών, μοντέρνων ποιημάτων που το κάθε ένα τους τροποποιεί την πραγματικότητα, φτάνοντας στην υπερπραγματικότητα, που το καθ' ένα τους είναι μια ριψοκίνδυνη πράξη του πνεύματος μέσα στις περιοχές του αγνώστου και που κάτω απ' την επίφαση παιχνιδιού και χιούμορ [...] κρύβει τα σπέρματα μιας ανήσυχης αλλά και γόνιμης ιδιοσυγκρασίας*.
- Να σχολιάσετε τον έμμεσο ορισμό του Ελύτη για την ποίηση: *Γιατί, η ποίηση είτε λέξεις μεταχειρίζεται, είτε φθόγγους, είτε σχέδια, είτε χρώματα, είτε ύλη σκληρή, παραμένει ποίηση, παραμένει ως υπέρτατη σύλληψη του κόσμου*.
- Εργαστείτε σε ομάδες, προκειμένου να ασχοληθείτε με τον κινηματογράφο που χρησιμοποιεί κινούμενα σχέδια (animation). Να ερευνήσετε τον χώρο και να παρουσιάσετε αυτά που θεωρείτε καλύτερα, τεκμηριώνοντας την αξιολόγησή σας με τα ανάλογα

επιχειρήματα. Μπορείτε, βέβαια, να επιλέξετε κάποια που βραβεύτηκαν τα τελευταία χρόνια με Όσκαρ.

- Εργαστείτε σε ομάδες προκειμένου να δημιουργήσετε τις δικές σας ταινίες κινούμενων σχεδίων. Να παρουσιάσετε στην τάξη τις ταινίες που δημιουργήσατε, εξηγώντας παράλληλα τις επιλογές σας (θέμα, χαρακτήρες, μουσική κ.ά.). Χρήσιμες σελίδες για τα εργαλεία που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε είναι οι ακόλουθες:

https://www.kinoumeno.gr/prin_3ekiniso.html

<http://edtech.gr/animaker/>

4. Ο κινηματογράφος μπορεί να αποτυπώσει με μοναδικό τρόπο τη ζωή σε εποχές μεγάλων κοινωνικοπολιτικών αλλαγών. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο που αναφέρεται στο έργο *Τα φαντάσματα του Γκόγια* του σκηνοθέτη Μίλος Φόρμαν.

Αντώνης Καρακούσης

Τα φαντάσματα του Γκόγια

Ο Μίλος Φόρμαν, ο Τσέχος σκηνοθέτης της «Φωλιάς του Κούκου» και του Αμαντέους», φιλοτέχνησε πριν από λίγα χρόνια «Τα φαντάσματα του Γκόγια».

Μια ταινία όπου πρωταγωνιστούσαν στον ρόλο του ισπανού ζωγράφου ο Σουηδός Στέλαν Σκάρσκαρντ, στον ρόλο του ιεροεξεταστή Λορέντσο ο Ισπανός Χαβιέρ Μπαρδέμ και η Νάταλι Πόρτμαν στον ρόλο της κακοποιημένης κόρης από τη σκοταδιστική Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Η ταινία απέδιδε με τρόπο καταγιστικό τη δυστυχή μοίρα των ανθρώπων του πλούτου και της εξουσίας, πολιτικής και θρησκευτικής, που βρέθηκαν στη δίνη των μεγάλων επαναστατικών γεγονότων του 1789 και των ναπολεόντειων πολέμων που ακολούθησαν.

Δεν γνωρίζουμε ποια βασική ιδέα οδήγησε τον Τσέχο σκηνοθέτη να αποδώσει τα «Φαντάσματα του Γκόγια», συνδέοντας τους πίνακες του ισπανού ζωγράφου της εποχής του ρομαντισμού και του ροκοκό με τις μεγάλες συγκρούσεις, τις αναταραχές και τα κύματα φιλελευθερισμού που μετέφερε πρώτα η κατάκτηση της Ισπανίας από

τα επαναστατικά στρατεύματα του Ναπολέοντα και αργότερα τα αντίστροφα, του συντηρητισμού, που επέβαλε η παλινόρθωση των βασιλιάδων.

Ίσως να ένωσε τη στροφή που άρχισε να παίρνει ο κόσμος μετά την ωρίμανση της παγκοσμιοποίησης. Πιθανώς να τον παρέσυρε ο σεναριογράφος του Ζαν-Κλοντ Καριέρ, που υπήρξε βασικός συνεργάτης του Μπουνιουέλ στην «Κρυφή γοητεία της μπουρζουαζίας».

Όπως και να έχει πάντως, ο Μίλος Φόρμαν αποτύπωνε στην ταινία με τρόπο μοναδικό τι σημαίνει να ζει κανείς σε ενδιαφέροντες καιρούς, σε εποχές μεγάλων αλλαγών και κατακλυσμιαίων γεγονότων.

Ουδείς επιτρέπεται να επιχειρεί αυθαίρετους παραλληλισμούς και να συνδέει τις κινηματογραφικές εικόνες με τις πραγματικές σημερινές.

Ωστόσο, οι τελευταίες από τις πλατείες της Ισπανίας οδηγούν σε συνειρμούς και επιβάλλουν, αν μη τι άλλο, προβληματισμό.

Είχαν προηγηθεί οι πολλές αντίστοιχες δικές μας, αλλά οι περισσότεροι στην Ευρώπη τις απέδιδαν στην ελληνική μοναδικότητα.

Τώρα όμως που η κρίση πνίγει την Ισπανία, καταδιώκει την Ιταλία και ετοιμάζεται να εισβάλει στη Γαλλία, οι Βρυξέλλες ανησυχούν, όπως φανερώνουν οι αγωνιώδεις συζητήσεις του Μανουέλ Μπαρόζο, του Βαν Ρομππί και του Όλι Ρεν στο Κολέγιο των επιτρόπων.

Δεν ξέρουμε αν το ιερατείο των Βρυξελλών και η ευρωπαϊκή ελίτ των τεχνικών του χρήματος και της οικονομίας έχουν δει «Τα φαντάσματα του Γκόγια» του Μίλος Φόρμαν. Αν δεν έτυχε ωστόσο ή δεν είχαν τον χρόνο, καλόν είναι να αναζητήσουν μια κόπια το ταχύτερο. Κάτι έχουν να ωφεληθούν...

Αντώνης Καρακούσης Το Βήμα, 18-11-2012,

<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=484470>

- Σε ποια εποχή αναφέρεται το έργο;
- Το έργο είναι ιστορικό, αλλά παρουσιάζει ενδιαφέρον και για τη σημερινή εποχή. Ποιους παραλληλισμούς με την εποχή μας κάνει ο συντάκτης του κειμένου;

- Έχετε υπόψη σας κάποια άλλα παρόμοια ιστορικά έργα; Δείτε και συζητήστε π.χ. την παλαιότερη ταινία *Γκάντι* (1982) του Ρίτσαρντ Ατένμπορο για τη ζωή του Μαχάτμα Γκάντι, ηγέτη της επανάστασης των Ινδών ενάντια στη Βρετανική διακυβέρνηση, ή άλλες νεότερες ταινίες, όπως το *Σέλμα* (2014) του Άβα Ντουβερνάι για το αντιρατσιστικό κίνημα του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, και *Το παιχνίδι της μίμησης* (2014) του Μόρτεν Τίλντουμ για τη ζωή και την εποχή του κορυφαίου μαθηματικού Άλαν Τούρινγκ. Οι ταινίες με ιστορικό περιεχόμενο, πάντως, είναι κάποιες φορές προβληματικές, γιατί ενδέχεται να παρερμηνεύουν τα ιστορικά γεγονότα. Δείτε και συζητήστε π.χ. την αμφιλεγόμενη ταινία *300* του Ζακ Σνάνιντερ για τη μάχη των Θερμοπυλών που αποδοκιμάστηκε από πολλούς ιστορικούς.